

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vývoj změn v ŠVP pro předmět Dějepis a Český jazyk a literatura

Mgr. Marie Opltová

1. Tvorba ŠVP 2008/2009

Ve školním roce 2008/2009 byl sestaven školní vzdělávací program pro předměty Český jazyk a literatura a Dějepis podle požadavků RVP. V ŠVP pro výuku Českého jazyka bylo učivo literatury a mluvnice rozvrženo podle klasického modelu.

V 1. ročníku

- starověká literatura
- středověká literatura světová a česká
- literatura období humanismu a renesance
- barokní literatura
- literatura období klasicismu, osvícenství, preromantismu

V 2. ročníku

- Národní obrození
- Česká a světová literatura 19. století

Ve 3. ročníku

- Česká a světová literatura 1. poloviny 20. století

Ve 4. ročníku

- Vývoj české a světové poválečné literatury

Do učiva jednotlivých ročníků byly zařazeny i kapitoly mluvnice a slohu. Vzhledem k tomu, že změny, které byly v ŠVP provedeny, korespondují pouze s učivem literatury, o výuce slohu a mluvnice se již nebudu dále zmiňovat.

Ve stejném školním roce byl vytvořen i ŠVP pro výuku dějepisu, i zde jsme vycházeli z klasického rozvržení učiva, tedy rámcově obsáhnout učivo českých a světových dějin od pravěku po moderní dějiny.

2. Evaluace a inovace ŠVP – 2009/2010

Ve školním roce 2009/2010 byla provedena evaluace ŠVP pro výuku obou předmětů. V předmětu Český jazyk jsem neshledala žádné nedostatky, pouze jsem upravila způsob výuky, ne obsah učiva. Více prostoru je věnováno práci s literárním textem, tento záměr vychází z požadavků státní maturity.

V ŠVP pro předmět Dějepis jsem si uvědomila, že není možné vzhledem k dotaci jedné hodiny v 1. ročníku obsáhnout celé dějiny, proto jsem se rozhodla provést výběr kapitol z českých a světových dějin tak, aby byl účelný a pro žáky smysluplný. Vodítkem mi bylo učivo českého jazyka a literatury, kde se dějiny setkávají s literaturou a odrážejí se v ní. Původní záměr přizpůsobit učivo dějepisu odbornému zaměření jsem zamítla, protože pro jednotlivé studijní obory nelze rovnoměrně rozložit obsah učiva dějepisu, respektive dějiny.

Po korekci tak vznikl následující ŠVP:

Dějiny nejstarších civilizací

Dějiny raného středověku, románský sloh

Dějiny vrcholného středověku, gotika
Dějiny raného novověku, humanismus a renesance
Evropa v 16. a 17. století, barokní umění
Evropa v 18. století, klasicismus, osvícenství, preromantismus
Evropa v 19. století, romantismus a realismus
1. světová válka, kultura doby
Svět mezi světovými válkami, kultura daného období
2. světová válka
Poválečný vývoj ve světě a kulturní vývoj období

3. Pilotáž a korekce – 2010/2011

Ve školním roce 2010/2011 byla provedena pilotáž ŠVP. Ve třídě 1MTS jsem souběžně vyučovala předmět Český jazyk a literatura a Dějepis. Mým cílem bylo podle pracovních listů, které jsem pro výuku dějepisu podle jednotlivých kapitol ŠVP připravovala, připomenout nejdůležitější události jednotlivých období, především ty, které se odrazily v literární tvorbě. Domnívám se, že právě pochopení historického kontextu vede u žáků k lepší orientaci v literatuře, ale také k většímu zájmu o ni.

Uvědomovala jsem si, že zachovat kontinuitu dějin a literatury lze pouze pro období starověku, středověku, renesance a baroka, a to v rámci ročníku, o souběhu témat v obou předmětech nelze uvažovat. Ostatní kapitoly dějin nelze uplatnit, jejich obsah je použitelný až v dalších ročnících předmětu Český jazyk a literatura. Taková výuka není účelná, chybí provázanost. Vzhledem k tomu, že dějiny nejsou vykládány komplexně, žákům nejsou tak blízké a jejich pochopení se stává složitějším. Druhým nedostatkem je, že v předmětu Český jazyk je v rámci každé kapitoly proveden „historický úvod“ k tématu, právě proto, aby došlo k lepšímu pochopení charakteru literatury ze strany studentů. Dochází tak k dvojímu výkladu informací, to není cílem výuky obou předmětů.

Proto jsem hledala řešení a sestavila nový program pro výuku předmětu Dějepis. Korekce ŠVP pro předmět Dějepis je postavena na regionálních dějinách. Domnívám se, že tomuto tématu není věnován dostatečný prostor ani na základní škole. Učivo dějepisu bude tak kompaktní a účelné. Žáci získají rámcový přehled o dějinách regionu, ve kterém žijí, nebo v něm alespoň studují. Toto téma dává také dostatečný prostor pro realizaci žáků, mohou se podílet na přípravě hodin, protože informační zdroje jsou pro ně lehce dostupné.

ŠVP je postaven zpětně, výuka začíná současností, přes moderní dějiny postupuje k období novověku, středověku až k nejstarší době spojené se založením města Liberce a nejstaršímu osídlení regionu. Do výuky jsou zařazeny exkurze, které mají dokumentovat jednotlivá dějinná období. Historie regionu není probírána odtrženě od kontextu českých a také světových dějin.

Cílem této změny je probudit ve studentech větší zájem o historii, ale také o poznání vývoje regionu. Domnívám se, že pokud budou mít možnost historii „skutečně poznat“, stane se pro ně zajímavější a pochopitelnější.